

Навчання у школі може викликати різні емоційні переживання у дітей, адже одна ситуація змінюється іншою. Виходячи з цього, одним із завдань НУШ є формування емоційного інтелекту, в основі якого лежить здатність розуміти свої емоції та емоції інших, а також уміння керувати ними. Школярі навчаються виявляти емпатію до оточуючих, тобто співчуття та співпереживання, які сприятимуть побудові доброзичливих стосунків з ними. Емоційний інтелект допоможе учням розв'язувати конфліктні ситуації конструктивно, в позитивному напрямку, вислуховувати точку зору інших людей, спонукатиме до співробітництва, партнерства.

Таким чином, реформування освіти в Україні передбачає не лише впровадження інновацій в освітній процес, а й урахування вікових особливостей розвитку дитини і на основі отриманих психічних фактів учитель, який працює в новій українській школі, здійснюватиме всебічний гармонійний розвиток особистості школяра, що сприятиме його успішній соціалізації.

Список використаних джерел

1. Акімова Г.Е. Как помочь своему ребенку: Справочник по повышению родительской компетентности / Г.Е. Акімова. – Екатеринбург : У-Фактория, 2006. – 368 с.
2. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук. – К. : Каравела, 2007. – 400 с.
3. Загальна психологія: Підручник / С.Д. Максименко. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 704с.
4. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг, Д. Бокум. – СПб : Питер, 2006. – 940 с.

Ірина Олійник,

викладач психолого-педагогічних дисциплін
Кременчуцький педагогічний коледж імені А.С.Макаренка

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА

Концепція нової української школи наголошує на необхідності будувати взаємодію з учнями та батьками на засадах педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці учня, вчителя та батьків і визначає наступні провідні принципи діяльності: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей[3].

Педагогіка партнерства – новий термін у педагогічній науці. Йому передувало поняття, що виникло у 80 роках ХХ століття як результат творчої

діяльності педагогів-новаторів Ш.О. Амонашвілі, І. П. Волкова, І. П. Іванова, С.М. Лисенкової, В. Ф. Шаталова[4] та інших - педагогіка співробітництва.

Педагогіка співробітництва – новаторський напрям у педагогіці, що розглядає дитину як активного суб'єкта спільної з педагогом діяльності, заснованої на реальному співробітництві, демократичних і творчих засадах[2].

Педагогіка партнерства – напрям у педагогіці, що розглядає дитину як активного суб'єкта спільної з педагогом діяльності, основаної на демократичних і творчих засадах; спільна діяльність учителя та учнів, що ґрунтується на взаєморозумінні й гуманізмі, єдності їх інтересів і прагнень, метою якої є особистісний розвиток школярів у процесі навчання й виховання[6].

Партнерство ґрунтується на таких позиціях: підтримка, співпереживання, утвердження людської гідності, довіра; взаємодія і взаємини, організовані на принципах рівності, добровільності, рівнозначності всіх її учасників; взаємовідносини, за яких зберігаються права кожної із сторін, чітко узгоджені і злагоджені дії учасників спільної справи; використання особистісного діалогу як домінуючої форми спілкування, спонукання до обміну думок, вражень, моделювання життєвих ситуацій; спеціально сконструйовані ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання.

Для сприяння самореалізації кожного учня треба розуміти, що кожен учень – це не просто особистість, а унікальна й неповторна індивідуальність. Тому базовим принципом побудови освітнього середовища нової української школи, головна мета якої – зрозуміти кожному особистість та виявити до неї повагу є пріоритет вільного розвитку особи.

Для забезпечення самореалізації учня в освітньому середовищі необхідна співпраця учителя й учнів, партнерство на уроці, спільний процес пізнання і відкриттів, постійне створення ситуації успіху. І. Підласий наголошує: «Без діалогічності не вийде взаємодії, оскільки будь-яка спільна діяльність потребує уміння домовлятися, вступати в діалог. Саме наявність та якість діалогу свідчить про ступінь реалізації суб'єкт-суб'єктного підходу»[5].

Педагогіка партнерства спрямована на демократизацію взаємовідносин вчителя й учня та передбачає нові підходи до навчання: створення сприятливого навчального мікроклімату, атмосфери турботи і підтримки учнів, яка сприяла б розвитку їхніх можливостей, задовольняла їхні інтелектуальні, емоційні й соціальні потреби; перехід до діалогічного спілкування з учнями в ході навчального процесу; впровадження в навчальний процес активних методів навчання, де акцент робиться не на накопичення знань, а на формування технологій розумової праці учнів.

Основою педагогіки партнерства є гуманізація міжособистісних відносин, попередження конфліктних ситуацій та оптимізація взаємин між основними суб'єктами навчально-виховного процесу - педагогами й учнями, в основі яких – толерантність, розуміння, співучасть, відкритість, добровільність, здатність до взаємодії. Педагогіка партнерства бачить в учневі однодумця, рівноправного учасника педагогічного процесу, турботливого добровільного і зацікавленого соратника, відповідального за результати власної діяльності.

Педагогіка партнерства розглядає співпрацю педагога і дитини як демократичний спосіб, який приймає різницю в їх життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довір'я, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість.

Педагогіка партнерства передбачає використання таких прийомів, за яких кожен учень відчуває себе особистістю, відчуває турботу та увагу вчителя особисто до нього. Це атмосфера комфорту та захищеності, впевненості й підтримки.

Саме такі умови забезпечують навчання без примусу, для якого характерним є: поєднання вимогливості з довірою; інтерес учня до учіння як результат цікавого викладання; заміна примусу бажанням, яке породжує успіх; орієнтація на самостійність і самодіяльність дітей; застосування опосередкованих вимог тощо.

Творчий підхід до реалізації педагогіки партнерства знаходимо в спадщині видатного українського педагога В.Сухомлинського, що виражається у провідному принципі його діяльності – серце віддане дітям. Спадкоємцем великого Учителя є Ш. Амонашвілі, духовний наставник сучасного вчительства, фундатор ідей та постулатів гуманної педагогіки. Гуманна педагогіка використовує партнерство як провідний принцип діяльності суб'єктів взаємодії.

Педагоги-гуманісти стверджують, що урок – це спільна творчість учителя й учнів, це єдність розуму й серця педагогів і вихованців, що розум і душа учня відкриваються за умови, коли вчитель вкладе в урок свій розум і душу.

Одним з положень гуманної педагогіки є твердження про те, що кожен шкільний день, кожен урок повинен бути продуманим як подарунок дітям, кожне спілкування дитини зі своїм учителем повинно вселяти в неї радість і оптимізм. Обов'язок вчителя – дати радість пізнання. Учитель – носій Світла, він творець, який допомагає учневі відкрити самого себе. Гуманна педагогіка говорить, що у справжнього вчителя уроки не для дітей, а з дітьми. Саме педагоги-гуманісти, що працюють на засадах педагогіки партнерства, торкаючись душі маленької людини, намагаються не поранити, не образити, обережно виростити, допомогти реалізувати себе у житті, ввійти у нього якомога чеснішими, добрішими, впевненішими[1].

Навчально-пізнавальна діяльність школяра за умови партнерства з учителем стимулюється не тільки за допомогою цікавого навчального матеріалу і різноманітних методів викладання, а й характером відносин, які стверджує педагог в процесі навчання. Атмосфера любові, доброти, довіри, співпереживання, поваги сприяє більш ефективному процесу засвоєння знань, формуванню необхідних компетенцій. Якщо цінується гідність, самостійна думка, творчий пошук, учень починає прагнути до вирішення більш складних навчальних та пізнавальних завдань. Знання, досвід, професійна честь і гідність учителя, помножені на інтерес, зацікавленість учнів дають бажаний ефект навчання, виховання, розвитку.

Педагогіка партнерства визначає характер вчителя у трьох якостях: доброта, щирість, відданість.

Для активного впровадження ідей педагогіки партнерства з учнями

вчителю необхідна мобілізація власного інтелекту, волі, моральних зусиль, організаторського хисту, володіння широким спектром педагогічних засобів.

Серед них можна виділити інтелектуальні та морально - духовні засоби. До інтелектуальних засобів належать кмітливність, професійна спрямованість психічних процесів (сприйняття, пам'яті, мислення, уяви) вчителя. До морально - духовних – загальна та педагогічна культура вчителя, педагогічний такт, педагогічна справедливість, розумне поєднання поваги до особистості учня з вимогливістю, любов до дітей, віра в їх можливості та здібності. Педагогічно доцільний стиль поведінки учителя, дотримання ним вимог педагогічної етики викликає в учня довіру, відсутність страху, відкритість, свободу, устремління до нового.

Педагогіка партнерства передбачає, що діти відкрито, довірливо ставляться до дорослих як у школі, так і в сім'ї. Для цього потрібні доброзичливі, товариські стосунки з дітьми.

Саме поняття співпраця розглядається як спільна робота рівних; співробітника не можна примусити відповідати на запитання через виклик до дошки, співробітника не можна оцінювати.

Концепція нової української школи наголошує, що педагогічні завдання слід вирішувати в атмосфері психологічного комфорту та підтримки, розкриваючи потенціал кожної дитини. Необхідно забезпечити неупереджене та справедливе ставлення до кожного учня, подолати будь-яку дискримінацію, відзначати зусилля й успіхи всіх учнів.

Список використаних джерел:

1. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике / Ш.А.Амонашвили. – М. : Издательский Дом Шалвы Амонашвили. – 1996. – 496 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник / І.М.Дичківська — Київ : Академвидав. – 2004.– с.
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
4. Педагогика сотрудничества / С. Лысенкова, В. Шаталов, И. Волков и др. // Учительская газета. – 1986. – 18 октября.
5. Підласий І. П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. /І. П. Підласий. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. – 360 с.
6. Чепіль М.М. Педагогічні технології Навчальний посібник / М.М. Чепіль М.М., Н.З. Дудник – Київ: Академвидав. – 2012. – с.